

VIJEĆE ZA GENETSKI MODIFICIRANE ORGANIZME

ZAPISNIK br. 03/09

18. lipnja 2009.

sa 3. sjednice Vijeća za genetski modificirane organizme održane dana 18. 06. 2009. godine s početkom u 13,00 sati, u dvorani SDA, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ksaver 200a.

Nazočni članovi:

Redni broj	Ime i prezime	Institucija
1.	Krunoslav Capak	HZJZ
2.	Marijan Katalenić	HZJZ
3.	Jelena Žafran Novak	HZJZ
4.	Tibor Littvay	ŠUMARSKI INSTITUT
5.	Ivan Pejić	AGRONOMSKI FAKULTET
6.	Svjetlana Terzić	HVI
7.	Snježana Kereša	AGRONOMSKI FAKULTET
8.	Jagoda Munić	ZELENA AKCIJA
9.	Hrvoje Fulgosi	IRB
10.	Sanja Miloš.	HAH
11.	Ante Čović	FF
12.	Zoran Zgaga	PBF

Nenazočni članovi:

1. Solveg Kovač - MZOPUPG (ispričana)
2. Ruža Meker - MINGORP (ispričana)
3. Tatjana Bakran - Petricioli - PMF (ispričana)
4. Nevenka Gašparac - HGK (ispričana)
5. Anita Gulam - MZOPUG(neispričana)

Ostali nazočni:

1. Valentina Zoretić-Rubes - MZSS
2. Petra Cigić - MZSS
3. Anđa Puljiz - MZSS

Sjednicu je otvorio predsjednik Vijeća za GMO, gosp. Zoran Zgaga, konstatirajući da je na sjednici nazočno 12 članova Vijeća, da postoji kvorum za donošenje pravovaljanih odluka i predložio usvajanje predloženog dnevnog reda kojeg su članovi dobili zajedno sa pozivom za sjednicu

Dnevni red:

1. Prihvaćanje zapisnika sa 2. sjednice Vijeća za GMO
2. Izvješće sa sjednica Odbora za ograničenu uporabu GMO-a i Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš
3. Izvješće sa skupa "Ad hoc Tehnical Expert Group (AHTEG) on Risk Assessment and Risk Menagement", održanog u Montrealu, Kanada, 20.- 24. 04. 2009. (Jelena Žafran Novak)
4. Izvješće sa skupa "GM and non-GM supply chains: Their Co-Existence and Traceability" održanog u Parizu, Francuska, 02.- 05. 06. 2009. (Valentina Zoretić-Rubes / Petra Cigić)
5. Ostalo

Gđu Munić je zanimao način sastavljanja dnevnog reda na što je gosp. Zgaga odgovorio da je to regulirano Poslovníkom o radu Vijeća.

Zaključak:

Predloženi dnevni red jednoglasno je usvojen.

Kratak sadržaj tijeka sastanka:

Ad 1.)

Nakon uvodne riječi pristupilo se raspravi o zapisniku sa 2. sjednice Vijeća. Diskusiju je započeo gosp. Čović koji je dao objašnjenje za nepodnošenje izdvojenog mišljenja a koje je najavio pismeno podnijeti na prošloj sjednici. S obzirom da su sve primjedbe unijete u zapisnik smatrao je da to nije potrebno. Isto tako smatra da prije dobivanja vjerodostojnog mišljenja o javnosti rada nisu svi zakonski uvjeti ispunjeni za rad ovog Vijeća. Nakon toga dao je primjedbu da se dva priloga navedena uz zapisnik sa 2. sjednice Vijeća trebaju dostaviti svim članovima. Osim gosp. Čovića nitko nije imao primjedbi pa se pristupilo glasovanju.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je Zapisnik prihvaćen većinom glasova, uz jedan suzdržan glas (gđa Munić je bila suzdržana jer nije bila nazočna na prethodnoj sjednici) i uz napomenu da sa ovim zapisnikom članovima Vijeća treba dostaviti i priloge koji su sastavni dio zapisnika 2. sjednice Vijeća.

Ad 2.)

Predsjednik Vijeća je ukratko izvjestio članove Vijeća o radu Odbora za ograničenu uporabu GMO-a i Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš koji su imenovani na 2. sjednici Vijeća za GMO, gdje je i dogovoreno da će na prvim sjednicama oba Odbora biti nazočan predsjednik Vijeća za GMO.

Na prvoj sjednici Odbora za ograničenu uporabu GMO-a koja je održana 07. 05. 2009. za predsjednicu je izabrana gđa Dušica Vujaklija sa Instituta Ruđer Bošković a za zamjenicu gđa Gordana Maravić Vlahoviček sa Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta u Zagrebu. Obje kolegice su stručnjaci s velikim iskustvom u radu sa GMO-ima. Donijeta je odluka da se osnuje uža radna skupina koja će osmisлити konkretan postupak za prijavu institucija i ustanova koje se bave sa ograničenom uporabom GMO-a u Upisnik, te da će se održavati radionice u kojima će članovi Odbora informirati i savjetovati fakultete i znanstvene ustanove o načinu ispunjavanja i prijavljivanja u Upisnik. Donijeli su Poslovník o radu, čija je osnova bio Poslovník o radu Vijeća za GMO.

Isti dan je održana i sjednica Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš na kojoj nije postignut kvorum za donošenje pravovaljanih odluka, pa je 16. 06. 2009. održana druga sjednica Odbora. Za predsjednika je izabran gosp. Šimić sa Poljoprivrednog Instituta u Osijeku a za zamjenika gosp. Malenica sa Prirodoslovno matematičkog fakulteta u Zagrebu. Sastav ovog odbora odražava složenost problematike kojom će se Odbor baviti. Dr. Malenica je molekularni biolog koji je doktorirao u Austriji na genetici biljaka, a dr. Šimić je agronom sa užim područjem rada - sjemenarstvo. Donijet je Poslovnik o radu. Zaključeno je da članovi trebaju dobiti svu zakonsku regulativu i da će se sastajati prema potrebi.

Nakon izlaganja predsjednik je otvorio raspravu. Kako nije bilo upita prešlo se na sljedeću točku dnevnog reda.

Ad 3.)

Dr. Jelena Žafran Novak (HZJZ) ukratko je prezentirala sadržaj skupa "Ad hoc Tehnical Expert Group (AHTEG) on Risk Assessment and Risk Management", održanog u Montrealu, Kanada, 20. – 24. 04. 2009. Napomenula je da postoji Kartagena protokol koji je Hrvatska ratificirala 2003. godine a stupio je na snagu 2004. Sjedište tijela odgovornog za Kartagena protokol se nalazi u Montrealu koje je odgovorno za očuvanje biološke raznolikosti i provođenje Kartagena protokola, za procjenu rizika i upravljanje rizikom (risk assesment i risk menagement). Sve informacije i zakonska regulativa se može naći na internet stranicama BCH mehanizma. To tijelo konvencije za biološku raznolikost je bilo zaduženo da osnuje skupinu stručnjaka širom svijeta iz različitih država kako bi dali svoj stručni doprinos za stvaranje protokola za procjenu rizika za sve članice koje će se susresti sa GMO-ima, bez obzira da li imaju ili ne zakonsku regulativu po ovom pitanju.

Na konvenciji su prezentirane slijedeće 3 osnovne teme:

1. Razvoj vodiča preko točaka aneksa III protokola - na koji način treba provoditi procjena rizika za otpuštanje u okoliš.
2. Razvoj smjernica za specifične aspekte procjene rizika, a točke koje su postavljene kao prioritetne su:
 - a) procjena rizika kod modificiranih organizama koji bi mogli biti otporni na stresne uvjete u okolišu (visoke-niske temperature u okolišu, suhu, vruću klimu,)
 - b) procjena rizika za otpuštanje u okoliš komaraca – širenje malarije istaknuto je kao veliki problem afričkih država koje žele to detaljnije regulirati,
 - c) procjena i upravljanje rizikom kod živih GMO organizama sa višestrukim modifikacijama. Cilj ove točke su one poljoprivredne kulture koje su nastale kao druga generacija GMO-a, križanjem već postojećih odobrenih GMO-a.

Zadatak je da se formiraju 3 podgrupe i da se preko internetskih stranica BCH mehanizma izmjenjuju znanstveni radovi i literatura koja može pomoći u izradi procjene rizika. Formirane su ukupno 4 radne grupe koje bi radile do travnja slijedeće godine. Do kraja svibnja mjeseca treba dostaviti radne verzije a u srpnju ove godine će biti on-line diskusija gdje će svi stručnjaci davati svoja mišljenja. Radna verzija već postoji a sve će biti dostupno na internetskim stranicama BCH mehanizma kad se odradi stručni dio. Broj sudionika sa svih kontinenata je bilo 20. Bit je edukacija i savjetovanje ljudi koji donose odluke. Sljedeći sastanak je najavljen za travanj slijedeće godine u Ljubljani.

Gosp. Zgaga se zahvalio na izlaganju gđe Jelene Žafran Novak i otvorio je raspravu u kojoj su sudjelovali: gosp. Capak gosp. Zgaga, gđa Jelena Žafran Novak, gosp. Pejić.

Gosp. Zgaga je postavio upit da li je to tijelo otvoreno za savjetovanje i davanje mišljenja oko specifičnih pitanja i članica potpisnica i ostalih.

Gđa Žafran Novak je odgovorila da je ovaj sastanak imao svrhu da se olakša širenje informacija među stručnjacima različitih država i da svatko tko ima interesa i namjerava provoditi procjenu rizika i suočiti se sa različitim modificiranim organizmima može od njih tražiti i dobiti informacije, potporu, način i pristupe u rješavanju problema.

Oni uzimaju u obzir različitosti svake zemlje u pristupu toj problematici. Ne nameću način rješavanja ali je njihova uloga stručna pomoć u utvrđivanju odgovarajućeg načina pristupanja procjeni. Tijekom ove godine na stranicama će se moći naći prijedlozi za način procjene pojedine grupe. Kreće sa svim specifičnim detaljima koji su uzeti u obzir u tim vodičima (molekularni, biološki, klimatski.....).

Gosp. Pejića je zanimalo što je osnova na kojoj se bazira ta procjena, dali su to pokusi ili komercijalna proizvodnja.

Gđa Žafran Novak: postoje znanstveni radovi i studije pojedinih zemalja koji su rađene u praksi i rezultati studija utjecaja na okoliš. Te studije su dostupne na stranicama BCH mehanizma. Cilj je da postupak procjene bude baziran na znanstvenim činjenicama.

Gosp. Littvay: da li su sve zemlje obvezne podnositi izvješće tom tijelu ili samo potpisnice Kartagena protokola.

Gđa Jelena Žafran Novak: potpisnice Kartagena protokola su obvezne a ostale ne. Sve države koje su potpisnice sa nacionalnim zakonodavstvom na državnom nivou ne smiju biti u sukobu sa osnovnim točkama protokola.

Ad 4.)

Gđa Petra Cigić (MZSS) je ukratko prezentirala izvješće sa skupa "GM and non-GM supply chains: Their Co-Existence and Traceability" održanog u Parizu, Francuska, 02.-05. 06. 2009.

Na ovoj konferenciji su predstavljeni rezultati četverogodišnjeg znanstvenog istraživanja o koegzistenciji GMO usjeva i proizvoda. Sam program je osnovala Europska Komisija i po prioritetu je na petom mjestu jer se radi o sigurnosti hrane i kvaliteti. Provodi ga 200 znanstvenika i organizacije u 18 zemalja. Ukupni budgget ovog projekta je 24 milijuna eura.

Program je strukturiran u 8 radnih paketa.

Glavne teme ove konferencije bile su:

- Upravljanje protokom gena uključujući poljoprivredne i biološke tehnike sprečavanja protoka gena;
- Način uzorkovanja, detekcije, identifikacije i kvantifikacije GM sastojaka u usjevima, prehrambenim lancima hrane i hrane za životinje (uključujući detekciju neodobrenih GMO);
- Modeliranje prehrambenih lanaca, praktični i ekonomski aspekti (cost/benefit) koegzistencije i sljedivosti u prehrambenom lancu hrane i hrane za životinje;
- Pitanja povezana s upravljanjem proizvodnje usjeva i opskrbnih lanaca;
- Koegzistencija i praksa sljedivosti u svijetu;
- Tehnologije za upravljanje prehrambenim lancem.

Glavni cilj je osigurati praktične alate koji će se primjenjivati na koegzistenciju i sljedivost GMO i usjeva dobivenih konvencionalnim i organskim uzgojem.

Ovaj integrirani program provodi dva komplementarna specifična projekta: SIGMEA koja radi najvećim dijelom na koegzistenciji na terenu (polju) i Transcontainer koji se fokusira na metode bazirane na biološkom sprečavanju/ograničavanju.

Predsjednik Vijeća je otvorio raspravu o navedenom izlaganju i kako nije bilo upita predložio je da se prijeđe na sljedeću točku dnevnog reda.

Zaključak:

Svim članovima će se dostaviti dokument sažetka skupa u pdf formatu i adrese web stranice sa oba skupa.

Ad 5.)

Predsjednik je zamolio gđu Zoretić-Rubes (MZSS) da ukratko informira članove o aktivnostima vezanim uz izmjene i dopune Zakona o GMO-u.

Gđa Zoretić-Rubes: Svrha izmjena je usklađivanje zakonodavstva s Europskom legislativom, obavezujući se pregovaračkim stajalištem u poglavlju 27. Okoliš, kao i usklađivanje sa direktivom 1946/2003 o prekograničnom prijenosu GMO-a, preporukom o uzorkovanju i detekciji 787/2004, i člankom Preporuke Komisije o vodičima za razvoj nacionalnih strategija za mogućnost koegzistencije. Pokazala se i potreba o izmjeni nekih odredbi o inspekcijskom nadzoru i nadležnosti tijela. Uvedena je mogućnost naplate mandatne kazne na licu mjesta počinitelja prekršaja i izricanja zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju od 3 mjeseca. Uvodi se i nova točka prekršajne odredbe za članove Vijeća koju imaju i zakoni ostalih zemalja. S obzirom da je izišao Zakon o hrani i novi Zakon o sanitarnoj inspekciji treba doći do usklađivanja i sa tim zakonima. Pomoć pri izradi zakonske regulative je isključivo zadaća Odbora. Odbor za ograničenu uporabu je obaviješten i dao je svoje komentare. Isto tako će biti i obaviješten Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš.

Povela se rasprava oko toga da li Vijeće treba dobiti radnu verziju i na to davati mišljenja. U raspravi su sudjelovali: gđa Munić, gosp. Čović, gosp. Zgaga, gosp. Capak, gosp. Katalenić, gosp. Pejić, gosp. Littvay, gosp. Fulgosi

Gđa Munić je dala primjedbu zašto je ova važna tema stavljena pod Ostalo.

Gđa Zoretić-Rubes je odgovorila da postoji povjerenstvo koje još radi na izmjenama pa tako i nije mogla biti točka dnevnog reda.

Gosp. Zgaga: Zakon je još u izradi mnoge stvari su upitne kao npr. koegzistencija. Predmet se nije mogao uvrstiti u dnevni red kad je još i radna verzija u izradi. Osim toga, članovi su zamoljeni na prvoj sjednici Vijeća da daju prijedloge na postojeći Zakon pa su to mogli i do sada napraviti. Tehnički se ova točka nije mogla staviti na dnevni red. Kad Zakon dobije konačnu formu Vijeće bi trebalo biti upoznato.

Gđa Munić je zadovoljna odgovorom ali inzistira da članovi dobiju pismeno taj Nacrt prije nego što bude išao u proceduru, a ubuduće bi trebalo ovako važnu temu najaviti na početku same sjednice. Smatra da se zakon mora staviti na javnu raspravu.

Gosp. Čovića je zanimalo zašto je ta nenavedena točka najavljivana već na prvoj sjednici.

Gosp. Zgaga je objasnio da su izmjene najavljene ali materijal nije pripremljen pa je to pogrešno unešeno u zapisnik kao buduća točka dnevnog reda. Na izmjenama se konstantno radi a kako konačni prijedlog nije gotov nije ni mogao biti predložen kao točka dnevnog reda.

Gđa Munić smatra da Vijeće mora biti uključeno u prijedloge pripreme zakona i da se glasuje o navedenom.

Gosp. Zgaga je naveo da je zadatak Odbora da budu uključeni u izradu prijedloga, a da Vijeće treba davati mišljenje i raspravljati o konačnom prijedlogu.

Gđa Zoretić-Rubes je obrazložila da je članovima Vijeća na prvoj sjednici predloženo da daju prijedloge na postojeći Zakon. Sve institucije involvirane u ovaj Zakon su sudjelovale i u izradi izmjena Zakona. Kad se dobiju očitovanja od nadležnih Ministarstava konačni prijedlog će biti dostavljen Odborima i predsjedniku Vijeća.

Gosp. Katalenić je iznio mišljenje da za uvođenje kazne za članove Vijeća treba provjeriti ustavnost takve odluke i da Vijeće treba dobiti prijedlog izmjena Zakona da o tome da svoje mišljenje.

Gosp. Pejić, gosp. Littvay i gosp. Capak su se složili da radna skupina odradi svoj dio i da konačna forma bude dostavljena članovima Vijeća da mogu dati svoje mišljenje.

Gđa Munić smatra da se Vijeće mora uključiti u ranoj verziji donošenja izmjena zbog svoje odgovornosti i uloge.

Gosp. Littvay inzistira da se gosp. Čović izjasni u svezi članka iz novina u kojem je Vijeće prozvao tajnim društvom.

Gosp. Čović je iznio stav da se konačna forma mora proslijediti Vijeću prije upućivanja na Vladu Republike Hrvatske. Smatra da je stvoren mentalitet tajnog društva i ponovo inzistira da se traži vjerodostojno i autentično tumačenje od relevantnog tijela vezano uz članak 56. Zakona o GMO-u - javnost rada, tj. provjeriti da li Vijeće može Poslovníkom zatvoriti sjednice za javnost.

Gosp. Capak je rekao da je to pitanje zaključeno na prošloj sjednici Vijeća na što je gosp. Čović odgovorio da je relevantno tijelo za tumačenje zakona Saborski Odbor za zakonodavstvo a ne Ministarstvo.

Gđa Zoretić-Rubes : Povjerenstvo za izradu Nacrta prijedloga Zakona će se sastati još jednom i taj konačni Nacrt ide u razmatranje.

Zaključak :

Svim članovima je potrebno dostaviti konačni Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o GMO-u prije upućivanja u proceduru na Vladu Republike Hrvatske.

Sjednica je završena u 15, 30 sati.

Za Tajništvo:
Zapisničar
Anđa Puljiz, dipl. san. ing.

Predsjednik Vijeća za GMO
prof. dr. sc. Zoran Zgaga

Klasa: 540-02/09-08/01
Ur.broj: 534-08-1-5/3-09-6
Zagreb, 18. lipnja 2009.